

ਚੰਗਿਆਈ ਦੀ ਇਕ ਘਟਨਾ

(3:1-11)

ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੈਂਟੀਕਾਸਟ ਦਾ ਦਿਨ ਬੀਤਿਆਂ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਆਇ 2 ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਮੁੱਢਲੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਿਚ ਦਿਨ, ਹਫ਼ਤੇ ਜਾਂ ਮਹੀਨੇ ਲੱਗ ਗਏ ਹੋਣ। ਹੁਣ ਕਹਾਣੀ ਚੰਗਿਆਈ ਦੇ ਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2 ਵਿਚ ਲੂਕਾ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ‘‘ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਚੰਭੇ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪਰਗਟ ਹੋਏ’’ (ਆਇਤ 43)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਚੰਭੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 3 ਵਿਚ ਹੈ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਪਏ ਇਹਦੇ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਕੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਤਕ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ‘‘ਸਾਰਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰੇ ਸਨ’’ (2:47)। ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਹਲਾਤ ਬਦਲ ਗਏ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਯੂਹੰਨਾ 15:20 ਵਿਚ ਜਿਸ ਕਸ਼ਟ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ (3:1)

ਅਧਿਆਇ 3 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ, ‘‘ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੀਏ ਪਹਿਰ ਹੈਕਲ ਨੂੰ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ’’ (ਆਇਤ 1)। ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਇਕੱਠੇ ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਨ ਜਾਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ (ਲੂਕਾ 5:10), ਫਿਰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਚੇਲੇ ਬਣ ਕੇ ਉਹਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨੇੜੇ ਹੋ ਗਏ (ਮੱਤੀ 17:1)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਪਸਾਹ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਲੂਕਾ 22:8); ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਖਾਲੀ ਕਬਰ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਦੌੜੇ ਸਨ (ਯੂਹੰਨਾ 20:3, 4)। ਹੁਣ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਦੋਸਤ ਇਕੱਠੇ ਹੈਕਲ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ‘‘ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵੇਲੇ’’ ਗਏ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਹੀ ਉੱਥੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਬਾਈਬਲ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਰਸੂਲ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮਸੀਹੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹੈਕਲ ਵਿਚ (2:46) ਗੈਰ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ (5:12), ਕਿਉਂਕਿ (1) ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸੀ,² ਅਤੇ (2) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਸੀ ਉਹ ਉੱਥੇ ਹੀ ਮਿਲਣੇ ਸਨ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਗਏ, ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਦੀ

ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਕੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਦਾ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਹੀ ਮਸੀਹ ਹੈ (ਵੇਖੋ 5:20, 21)।

ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਇਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ‘ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੀਜੇ ਪਹਿਰਾ’ ਹੀ ਕਿਉਂ ਗਏ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਮਾਂ ਇਸ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ। ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ, ਦਿਨ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ³ ਦੁਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।⁴ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸ਼ਾਮ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ।

ਖੇਸਹਾਰਾ (3:2)

ਜਦ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਹੈਕਲ ਵਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉੱਥੇ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਰ ਦਿਨ ਅਤੇ ਹਰ ਪਲ ਹੈਕਲ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਹੀ, ਬੰਦਗੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਜੀਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਬੀਤਦਾ ਸੀ।

ਅਤੇ ਲੋਕ ਇਕ ਜਮਾਂਦਰੂ ਲੰਬੇ ਨੂੰ ਚੁੱਕੀ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਜਿਹ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਹੈਕਲ ਦੇ ਫਾਟਕ ਕੋਲ ਜਿਹੜਾ ਸੋਹਣਾ ਸੱਦੀਦਾ ਹੈ ਬਹਾਲ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਭਈ ਉਹ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ⁵ ਭੀਖ ਮੰਗੇ⁶ (ਆਇਤ 2)।

‘ਹੈਕਲ’ ਸ਼ਬਦ ਪੂਰੇ ਭਵਨ ਜਾਂ ਉਹਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ, ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਪਵਿੱਤਰ ਭਵਨ ਨੂੰ ਹੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਪਰਮਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਸੀ, ਹੈਕਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਹੈਕਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰ ਭਾਗ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦਾ ਅਹਾਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਹੀ ਹੈਕਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਪੂਰੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਹੈਕਲ ਕਹਿਣਾ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਦਾ ਅਹਾਤਾ ਵੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਥੇ ਹੈਕਲ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਭਿਖਾਰੀ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੇ ‘ਸੋਹਣਾ’ ਨਾਮਕ ਫਾਟਕ ਕੋਲ ਬਿਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਲੋਕ ਦੁਆ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਸਨ।⁷

ਪੁਰਾਤਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਕਲ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਨੌਂ ਫਾਟਕ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੱਠ ਤਾਂ 45 ਫੁੱਟ ਲੰਮੇ ਸਨ; ਇਕ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖ ਦਰਵਾਜ਼ਾ, 75 ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਕਾਨੋਰ ਫਾਟਕ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਰਿੰਥੀ ਕੈਂਹੇਂ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਫ਼. ਐਫ਼. ਬਰੂਸ ਨੇ ਜੋਸੇਫ਼ਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਲਾ ਦਾ ਐਨਾ ਬੇਹਤਰੀਨ ਨਮੂਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ‘ਉਹਦੀ ਕੀਮਤ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਨਾਲ ਬਣੇ ਫਾਟਕਾਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਸੀ।’ ਇਹ ਫਾਟਕ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਸੀ; ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸਵੇਰ ਦੇ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਕਿਰਣਾਂ ਕੈਂਹੇਂ ਤੇ ਪੈ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਚਮਕ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਫਾਟਕ ਨੂੰ ‘ਸੋਹਣਾ’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਫਾਟਕ ਦੇ ਕੋਲ ਇਕ ਆਦਮੀ ਬੈਠਾ ਸੀ 'ਜੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਲੰਝਾਂ ਸੀ।' ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਪੈਰ ਅਤੇ ਗੋਡੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣੇ ਸਨ। ਚੱਲਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ, ਉਹ ਖੜਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅੱਜ ਵਾਂਗ ਡਾਕਟਰੀ ਤਕਨੀਕ ਐਨੀ ਉੱਨਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਲੰਗੜਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਉਮਰ ਭਰ ਲੰਗੜਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਅਤੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਚੱਲ ਨਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੰਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।⁹

ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਤਾਰ ਕੇ ਵੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਹ 'ਚਾਲੀ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਉਵੇਂ ਦਾ ਸੀ' (4:22); ਯਾਨੀ ਉਹ ਪੰਜਾਹ-ਸੱਠ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਲਗਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਓ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕ ਕਦੇ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਪੱਠੇ ਵਧੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ; ਉਹਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਸੁੰਗੜੀ ਹੋਈ ਚਮੜੀ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀਆਂ ਕੁ ਮੋਟੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਹੱਡੀਆਂ ਹੀ ਲੁਕੀਆਂ ਸਨ। ਅੱਜ ਵਾਂਗ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਹਮਦਰਦੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮੰਗਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੀ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਬੜੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਵੀ ਪਾਟੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਏ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਓਧਰੋਂ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਉਹਦੀਆਂ ਸੁੱਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਲੱਤਾਂ ਤੇ ਪੈ ਸਕੇ।

ਇਹ ਕੋਈ ਸੰਜੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਖ਼ਾਸ ਦਿਨ ਇਸੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਚੰਗਿਆਈ ਰਸੂਲਾਂ ਦੀ ਉਹਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਇਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਸੌ ਵਾਰ ਲੰਘੇ ਹੋਣਗੇ; ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਮੌਕੇ ਆਏ ਹੋਣਗੇ ਜਦ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਚੰਗਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਮੰਗਤੇ ਨੂੰ (ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਮੰਗਤੇ ਬਹੁਤ ਸਨ) ਇਸ ਖ਼ਾਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਖ਼ਾਸ ਕਾਰਣ ਸਨ: (1) ਉਹ ਉੱਥੇ ਐਨੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ (3: 10, 16)। (2) ਉਹਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਐਨੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਚੰਗਾ ਹੋਣ ਤੇ ਕੋਈ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਮੋਅਜ਼ਜ਼ਾ ਹੋਇਆ ਹੈ (4: 16)। (3) ਭੀੜ ਨੂੰ ਐਨੀ ਛੇਤੀ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਹੀ ਮਸੀਹ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।¹⁰

ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਮੰਗਤੇ ਲਈ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਵੀ ਦੂਜੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦਿਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨਾ ਉਹਦੇ ਲਈ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਸਵੇਰੇ ਛੇਤੀ ਉੱਠ ਗਿਆ ਸੀ।¹¹ ਅਤੇ ਭੁੱਖ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨੇ ਫਟੇ ਪੁਰਾਣੇ, ਗੰਦੇ ਤੋਂ ਗੰਦੇ ਬਦਬੂਦਾਰ ਕੱਪੜੇ ਪਾਏ ਹੋਣਗੇ।¹² ਉਹਨੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਥੈਲੀ ਅਤੇ ਸੁੱਕੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਆਪਣੇ ਕੁੜਤੇ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ, ਲੱਤਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਮਲ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ।¹³ ਅਜੇ ਉਹਨੇ ਆਪਣਾ ਇਹ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹੈਕਲ ਕੋਲ ਬਿਠਾਉਣ ਲਈ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਆਦਮੀ ਆ ਗਏ।¹⁴ ਉਸ ਨੂੰ ਤੰਗ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਘਸੀਟਦਿਆਂ ਉਹ ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਭੀੜ ਭੜੱਕੇ ਵਾਲੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਲੈ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਅੱਡੇ ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਹਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗੰਦੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਖਾਣ ਲਈ ਸਵਾਰਿਆ, ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਹੋਰ ਤਰਸਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਗੰਦਾ ਜਿਹਾ ਹੱਥ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਕੀਰਨੇ ਪਾਉਣ ਲੱਗ ਗਿਆ, 'ਗਰੀਬ ਤੇ ਰਹਿਮ ਕਰੋ, ਰੱਬ ਤੁਹਾਡਾ ਭਲਾ ਕਰੇਗਾ।' ਦੂਜੇ ਉਮੀਦਰਹਿਤ ਦਿਨਾਂ

ਵਾਂਗ ਦੀ ਉਹਦੇ ਲਈ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਵੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਭਰਿਆ ਹੀ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਦਿਨ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਦਿਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਯਿਸੂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਆਸਵੈਦ (3:3-6)

ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਮੰਗਤੇ ਦੇ ਕੁੜਤੇ ਵਿਚ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਪਾਟੀ ਹੋਈ ਥੈਲੀ ਅਜੇ ਵੀ ਹੌਲੀ ਹੀ ਸੀ।⁵ ਜੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਵਿੱਚੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਉਸ ਤੇ ਰਹਿਮ ਨਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਲੰਮੀ ਰਾਤ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁੱਖਿਆਂ ਹੀ ਸੌਣਾ ਪਵੇਗਾ।⁶ ਦੋ ਬੰਦੇ ਜੋ ਜਾਣੇ ਪਛਾਣੇ ਜਿਹੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ, ਕੁਝ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ “ਜਾਂ ਉਹ ਨੇ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨੂੰ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਜਾਇਆਂ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬੈਰਾਤ ਮੰਗੀ” (3:3)। ਫਿਰ ਕੁਝ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੋਈ, “ਪਤਰਸ ਨੇ ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖ ਕੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਵੇਖ!” (ਆਇਤ 4)। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਉਸ ਆਦਮੀ ਵੱਲ ਵੇਖਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ; ਉਹ ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਤਾਂ ਮਾਰਦੇ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਬੈਰਾਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ ਸਨ; ਉਹ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਛੋਟਾ ਸਿੱਕਾ ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਵੀ ਉੱਥੋਂ ਲੰਘਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦਾ ਸੀ। ਉਹਦੀਆਂ ਬੇਚੈਨ ਅੱਖਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਉਹਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖਲੋ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਬੜੇ ਗੌਰ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਡੇ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਸਾਡੀ ਵੱਲ ਵੇਖ!”

“ਤਾਂ ਉਹ [ਮੰਗਤੇ] ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ ਲੱਭਣ ਦੀ ਆਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ” (ਆਇਤ 5)। ਉਹਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅੱਜ ਰਾਤ ਉਹ ਭੁੱਖੇ ਢਿੱਡ ਨਹੀਂ ਸੌਂਵੇਗਾ। ਪਰ ਪਤਰਸ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, “ਸੋਨਾ ਚਾਂਦੀ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ”¹⁷ (ਆਇਤ 6)। ਉਹ ਮੰਗਤਾ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹਦੇ ਗੈਰਮਾਮੂਲੀ ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਉਹਨੂੰ ਕੁਝ ਆਸ ਬੱਝੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨੂੰ ਕਾਫੀ ਪੈਸੇ ਦੇਣਗੇ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਹਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਹਦੇ ਵਰਗੇ ਹੀ ਕੰਗਾਲ ਹਨ!

ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਉਸ ਲੰਗੜੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਧਨ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਸ ਸੀ, ਚੰਗਾਈ ਮਿਲਣ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਨਾ ਹੀ ਵਚਨ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਭੂ ਯਿਸੂ ਤੇ ਸੀ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ‘ਚੰਗਾ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ’ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਤਰਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਉਹ ਆਦਮੀ ‘ਓਸੇ (ਯਾਨੀ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ) ਨਿਹਚਾ’ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ (3:16), ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਵੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਚੰਗਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਹਲਾਤ ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਬਾਈਬਲ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੰਗਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ (ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ 14:9),¹⁸ ਪਰ ਇੱਥੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 3 ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦ ਕਥਿਤ ‘ਚੰਗਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ’ ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੰਗਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਪਾਉਂਦੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਹਦਾ ਦੋਸ਼

ਚੰਗਾਈ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ‘ਉਹਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।’¹⁹ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ, ਅਚੰਭੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਚੰਗਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਵੇ (ਮਰਕੁਸ 16: 17, 18), ਪਰ ਚਮਤਕਾਰੀ ਚੰਗਾਈ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।²⁰ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 3 ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਲੰਗੜੇ ਆਦਮੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਧਨ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਸ ਸੀ, ਚੰਗਾਈ ਮਿਲਣ ਦੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਪਤਰਸ ਦੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਕਿ ‘ਸੋਨਾ ਚਾਂਦੀ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ’ ਉਹਦੀ ਆਸ ਧਰੀ ਦੀ ਧਰੀ ਰਹਿ ਗਈ।

ਚੰਗਿਆਈ (3:6-8)

ਪਤਰਸ ਕੋਲ, ਭਾਵੇਂ ਸਭ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ, ‘ਪਰ ਜੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈ ਸੋ ਤੈਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ...।’ (ਆਇਤ 6)। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਚਾਂਦੀ ਜਾਂ ਸੋਨਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਕੁਝ ਤਾਂ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਸਾਡੀ ਯੋਗਤਾ, ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਮਰਥਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਸਾਡੇ ‘ਕੋਲ’ ਹੈ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰੀਏ। ਇੱਥੇ, ਪਤਰਸ ਕੋਲ ਚਾਂਦੀ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, ‘ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਨਾਮਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਤੁਰ ਫਿਰ!’ ਚੰਗਿਆਈ ਲਈ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਆਖ਼ਰੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।²¹

ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਸਮਝ ਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਸੂਲ ‘ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ’ ਵਾਕ ਨੂੰ ਝਾੜ ਫੂਕ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦੇ ਸਨ।²² ‘ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ’ ਇਹ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਚੰਗਿਆਈ ਖੁਦ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਉਦੋਂ ਉੱਥੇ ਹੀ ਸਨ ਜਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਕ ਅਧਰੰਗੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘ਉੱਠ, ਆਪਣੀ ਮੰਜੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਘਰ ਚਲਿਆ ਜਾ’ (ਮਰਕੁਸ 2: 11)। ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਹੈਰਾਨ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ, ਜਦ ਉਹ ਉੱਠ ਕੇ, ਮੰਜੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬਾਹਰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਵੀ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਉਸ ਮੰਗਤੇ ਨੇ ਯਿਸੂ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ,²³ ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਝਗੜੇ ਵਾਲੇ ਨਾਮ ਦਾ ਉਹਦੇ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਹੈ। ਉਹਨੂੰ ਇਹੀ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਤਰਸ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਵੀਹ ਸਾਲ ਤਕ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਦੀ ਜ਼ਿੱਲਤ ਨਾ ਸਹਿਣੀ ਪੈਂਦੀ।

ਜਦ ਉਹ ਆਦਮੀ ਨਾ ਹਿੱਲਿਆ ਤਾਂ, ਪਤਰਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ‘ਉਹ ਦਾ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਉਹ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਉਹ ਦੇ ਪੈਰ ਅਰ ਗਿੱਟੇ ਤਕੜੇ ਹੋ ਗਏ।’²⁴ (ਆਇਤ 7)। ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਦ ਉਹਦੇ ਪੈਰਾਂ ਅਤੇ ਗਿੱਟਿਆਂ ਵਿਚ, ਉਹਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਚੂਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਮੈਂ ਉਹ ਨਜ਼ਾਰਾ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਹਦੇ ਮੁੜੇ ਹੋਏ ਪੈਰ, ਗਿੱਟੇ ਤੇ ਉਹਦੀਆਂ ਸੁੱਕੀਆਂ ਸੁੱਕੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਯਾਦ ਹਨ? ਵੇਖੋ ਉਹ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਸਿੱਧੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤਾਕਤ ਆ ਗਈ ਹੈ! ਖੁਦਾ ਨੇ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਉਹਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਪੱਠਿਆਂ ਅਤੇ ਨਸਾਂ ਵਿਚ ਮਾਸ ਭਰ ਦਿੱਤਾ, ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜਾਂ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਮੁਰਦਾ ਨਾੜੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਜੰਮੇ ਹੋਏ ਜੋੜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ! ਇਹ ਇਕ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਰ ਕੋਈ ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਕ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ!

ਇਹ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਹੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧ ਕੇ ਸੀ। ਜਦ ਉਸ ਮੰਗਤੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਤਾਕਤ ਆਉਂਦੀ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਹਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ: ‘ਉਹ ਕੁੱਦ ਕੇ ਉੱਠ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਅਰ ਤੁਰਨ ਲੱਗਾ ਅਰ ਤੁਰਦਾ ਅਤੇ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਗਿਆ’ (ਆਇਤ 8)। ਉਸ ਆਦਮੀ ਦਾ ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਤੁਰਨਾ, ਚੱਲਣਾ ਅਤੇ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਨਾ ਉਂਜ ਹੀ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹਦੇ ਪੈਰਾਂ ਅਤੇ ਗਿੱਟਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਦਾ ਆਉਣਾ। ਜਦ ਮੈਂ ਛੋਟਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਚੱਲਣਾ ਸਿੱਖਣਾ ਪਿਆ ਸੀ; ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੈਂ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ਸਿੱਖ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਜਾਂ ਲੱਤਾਂ ਵਿਚ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਹੋਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਚੱਲਣਾ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਗਤੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਈ। ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਚੱਲਣ ਦੇ ਅੱਧੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਅੱਧੇ ਕੰਮ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਨ ਲਈ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸਿਗਨਲ ਲਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਜੋ ਸੈਂਕੜੇ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਤਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਭਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਇਕ ਪ੍ਰਤੱਖ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੋਇਆ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਰਗਟ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ’ (4: 16)!

ਅੱਜ ਕੁਝ ਲੋਕ ਰਸੂਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਚੰਗਿਆਈ ਦੇਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਖ਼ਾਸ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਡਾਕਟਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਮਨੋ-ਸਰੀਰਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਨੋ-ਸਰੀਰਕ, ‘ਮਨ’ (*psuche*)²⁵ ਅਤੇ ‘ਸਰੀਰ’ (*soma*) ਦੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਮੇਲ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸਾਈਕੋਸੋਮੈਟਿਕ (*psychosomatic*) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਮਨੋ-ਸਰੀਰਕ ਕਹਿਣ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਕੋਈ ਰੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਯਾਨੀ ‘ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਦਿਮਾਗ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ।’ ਸਗੋਂ ਮਨੋ-ਸਰੀਰਕ ਰੋਗ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਐਨਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਕ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਹਦਾ ਦਰਦ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਲਾ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਣ ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਰ ਪੀੜ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਢਿੱਡ ਪੀੜ ਦੀਆਂ ਕਈ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ? ਸਰੀਰ ਤੇ ਮਨ ਦਾ ਅਸਰ ਐਨਾ ਗਹਿਰਾ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮਾਨਸਿਕ ਅੰਨ੍ਹੇਪਣ, ਮਾਨਸਿਕ ਬੋਲਾਪਣ, ਮਾਨਸਿਕ ਲੰਗੜਾਪਣ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕੀ ਮਾਨਸਿਕ ਲਕਵੇ ਤਕ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਨੋ ਸਰੀਰਕ ਰੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਆਦਮੀ ਚੰਗਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦੁਆ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਉਹ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। (ਇਸ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੰਗਾਈ ਵਿਚ, ਚੰਗਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਫੇਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਨਾਮਨਿਹਾਦ ਚੰਗਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਖ਼ਾਸ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸ਼ੱਕ ਮੈਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕੋਈ ਇਹ ਕਹੇ ਕਿ ਮੈਂ ਰਸੂਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਚੰਗਿਆਈ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਥਿਤ ‘‘ਚੰਗਾਈ ਸਭਾਵਾਂ’’ ਵਿਚ ਗਿਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਟੀ.ਵੀ. ਤੇ ਵੀ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ਸੋਹਣਾ ਨਾਮਕ ਫਾਟਕ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤਕ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫੌੜੀਆਂ ਸੁੱਟਦਿਆਂ, ਸਟੇਜ ਤੇ ਲੜਖੜਾਉਂਦਿਆਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ... ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀਲਚੇਅਰ ਤੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਚੱਲਦਿਆਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ... ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ (ਸੁੱਕੀਆਂ) ਲੱਤਾਂ ਵਿਚ ਮਾਸ ਭਰਦਿਆਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ... ਮੈਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਜੋ ਆਦਮੀ ਕਦੇ ਚੱਲਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਤੁਰਨ ਅਤੇ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾ ਲਓ ਕਿ ਖੁਦਾ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਉਹਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲੋਂ ਫਰਕ ਹਨ। ਖੁਦਾ ਅੱਜ ਵੀ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੋਣ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਉਵੇਂ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੇ ਲੰਗੜੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਵੀ ਉਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਖੁਦਾ ਨੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ!²⁶

ਅਨੰਦ ਨਾਲ ਭਰਿਆ (3:8-11)

ਆਓ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਚੰਗਿਆਈ ਪਾ ਕੇ ਉਹ ਭਿਖਾਰੀ ਬੇਹੱਦ ਖੁਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਕੋਲ ਸੀ। ਲਾਜ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਇਵੇਂ ਟੱਪਣ ਅਤੇ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਚਾਲੀਆਂ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਹੋਵੇ। ਵਚਨ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਵੀਂ ਮਿਲੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ‘‘ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਉਸਤਤ’’ ਕਰਨ ਲੱਗਾ; ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੰਗਾਈ ਅਸਲ ‘ਚ ਕੌਣ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਦ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉਹ ‘‘ਤੁਰਦਾ ਅਤੇ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਗਿਆ’’ (ਆਇਤ 8)।

ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਲਈ ਉੱਥੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਹੱਕੇ ਬੱਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਜੇ ਅਗਲੇ ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਬੰਦਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਵੋ, ਹਾਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਪਾਗਲਾਂ ਵਾਂਗ ਟੱਪਦਾ, ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦਾ ਇਹ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦਾ ਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ‘‘ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਹੋਵੇ’’ ਅੰਦਰ ਆ ਵੜੋ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਹੋਵੇਗੀ! ਚੰਗਾ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਭਿਖਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਧਮਾਕਾ ਕਰਨ ਤੇ, ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਉੱਥੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਭੜਕ ਉੱਠੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ‘‘ਇਸ ਪਾਗਲ ਆਦਮੀ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ!’’ ਪਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਹੈਰਾਨੀ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਿਆ:

ਸਭਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਤੁਰਦਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰਦਾ ਵੇਖਿਆ। ਅਤੇ ਉਹ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਭਈ ਇਹ ਉਹੋ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਹੈਕਲ ਦੇ ਸੋਹਣੇ ਫਾਟਕ ਉੱਤੇ ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਨੂੰ ਬਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਹ ਉਸ ਤੋਂ ਡਾਹਢੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਅਤੇ ਅਚਰਜ ਮੰਨਿਆ (ਆਇਤਾਂ 9, 10)।

ਆਇਤ 11 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੰਗਤਾ ‘ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨੂੰ ਚਿੰਬੜਦਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।’ ਮੈਂ ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹਨੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਲਾ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸੁਣ ਸਕਣ: ‘ਮੈਂ ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਲਈ ਉੱਥੇ ਹੀ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਬੈਠਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸਾਂ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉੱਠ ਕੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਫਿਰ ਇਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ! ਵੇਖੋ! ਵੇਖੋ!’

ਹਵਾ ਵਿਚ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦਿਆਂ ਭੁੜਕਦਾ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਦੱਸਦਾ ਸਭ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੱਚਮੁੱਚ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਤਰਸ, ਯੂਹੰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਮੰਗਤੇ ਤੇ ਭੀੜ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਦਾ ਰੋਲਾ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਇੱਥੇ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਹਦੀ ਖ਼ਬਰ ਹੈਕਲ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਫੈਲ ਗਈ ਸੀ,²⁷ ਅਤੇ ਭੀੜ ਟੁੱਟ ਪਈ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਅਹਾਤਾ ਨੱਕੋ ਨੱਕ ਭਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਹਦਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਆਉਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਲੈ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਕਾਫ਼ੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਭ ਲੋਕ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਸਨ²⁸ ‘ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਉਹ [ਭਿਖਾਰੀ] ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨੂੰ ਚਿੰਬੜਦਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ²⁹ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਦੰਗ ਹੋਏ ਹੋਏ ਉਸ ਦਲਾਨ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਸੁਲੇਮਾਨ ਦਾ ਸੱਦੀਦਾ ਰੈ⁰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦੌੜੇ ਆਏ’ (ਆਇਤ 11)।

ਸੁਲੇਮਾਨ ਦਾ ਦਲਾਨ ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਪੂਰਬੀ ਕੰਧ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਲ ਸੀ। ਇਹ 600 ਫੁੱਟ ਲੰਮਾ ਅਤੇ 60 ਫੁੱਟ ਚੌੜਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੇਵਦਾਰ ਦੀ ਲੱਕੜ ਨਾਲ ਢੱਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ 27 ਫੁੱਟ ਦੇ ਖੰਭਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਤਾਰਾਂ ਸਨ।³¹ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਸੇਵਕਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 10:23), ਅਤੇ ਇਹ ਜਗ੍ਹਾ ਅਰੰਭਕ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਿਲਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣ ਗਈ ਸੀ (5:12)। ਪਤਰਸ ਇੱਥੇ ਖੜਾ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਅਤੇ ਸੁਣ ਸਕਣ।

ਪਹਿਲਾਂ, ਯੂਹੰਨਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਉਹ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮਸੀਹ ਆ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ‘ਲੰਗੜੇ ਚੱਲਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ’ (ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ ਲੂਕਾ 7:22; ਮੱਤੀ 11:5)। ਯਸਾਯਾਹ ਨਬੀ ਨੇ ਮਸੀਹੀ ਯੁੱਗ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ‘ਜਦ ਲੰਝਾਂ ਹਿਰਨ ਵਾਂਗ ਚੌਂਕੜੀਆਂ ਭਰੇਗਾ’ (ਯਸਾਯਾਹ 35:6)। ਸੁਲੇਮਾਨ ਦੇ ਦਲਾਨ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹਦੀ ਨਬੂਵਤ ਕਿੰਨੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਹੋਈ। ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚ ਲਿਆ ਸੀ;³² ਉਹ ਉਹਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਸੁਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ।

ਸਾਰ

ਅਗਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪਤਰਸ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਾਂਗੇ, ਪਰ ਹੁਣ ਇੱਥੇ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਉੱਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਕੇ ਵੇਖੀਏ। ਉਸ ਭਿਖਾਰੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਰੇਖਾਚਿੱਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਲੱਗਾ? ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮਸੀਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਠੋਕਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ, ‘ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਆਦਮੀ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਦੁਖੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਵੀ ਉਹਦੇ ਵਾਂਗ ਆਤਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਪਾਹਿਜ਼ ਹਾਂ?’ ਇਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਚੰਗਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮੇਰੇ ਵਰਣਨ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ‘‘ਉੱਠ ਕੇ ਚੱਲ ਫਿਰ’ ਸਕਣ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਵੀ, ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਮਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ’’ (3:26)?

ਉਸ ਲੰਗੜੇ ਆਦਮੀ ਵਾਂਗ ਹੀ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਭੂ ਕੋਲੋਂ ‘‘ਭਾਨ’’ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀ ਚੰਗਿਆਈ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ! ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅੱਜ ਵੀ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਹਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਨਾਮ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਨਾਮ ਵਿਚ ਬਪਤਿਸਮਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਤਾਂ ਹੁਣੇ ਸਮਾਂ ਹੈ, ਅੱਜ ਹੀ ਦੇ ਦਿਨ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ‘‘ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ’’ ਉਸ ਮੰਗਤੇ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ!

ਵਿਜ਼ੁਅਲ-ਏਡ ਨੋਟਸ

ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਚੰਗਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਕਥਿਤ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਭੇਜਿਆ। ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤਕ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਭੇਜਦਾ ਰਿਹਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨੂੰ ਚੰਦਾ ਭੇਜਣ ਤੇ ਮੇਰੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀਆਂ ਸਨ। ਹੋਰ ਤਰਕੀਬਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਕੱਪੜਾ, ਮਸਹ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਤੇਲ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਲਈ ਦਰੀ, ਅਤੇ ਇਕ ਮੋਮਬੱਤੀ ਭੇਜੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੇਰੀ ਪਸੰਦੀਦਾ ਚੀਜ਼ ਇਕ ਸ਼ਾਵਰ ਕੈਪ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਹੱਥ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ‘‘ਚੰਗਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ’’ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਉਸ ਕੈਪ ਤੇ ਰੱਖੇ ਹਨ; ਅਤੇ ਜੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਤੇ ਰੱਖ ਲਵਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇੰਜ ਲੱਗੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ‘‘ਚੰਗਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ’’ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇ! ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਰਕੀਬਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਲਈ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਨਾਮ ਨਿਹਾਦ ‘‘ਚੰਗਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ’’ ਵਿਚ ਫਰਕ ਦਿਸਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵੀ ‘‘ਚੰਗਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ’’ ਲੋਕ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਤਰਕੀਬਾਂ ਵਰਤਦੇ ਹੋਣਗੇ।

ਸਰਮਨ ਨੋਟਸ

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਨਾਮਨਿਹਾਦ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅੱਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ

ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 3 ਅਧਿਆਇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 3 ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਅਚੰਭੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਕਥਿਤ ਚੰਗਾਈਆਂ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚੋਂ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 3: 1-11 ਹੀ ਰਹਿਣ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 3 ਅਤੇ 4 ਅਧਿਆਇ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਆਇਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲਾ ਸਕਦੇ ਹੋ (3: 12, 16; 4: 7-10, 14, 15, 22; ਆਦਿ)।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਪਿਛਲੇ ਪਾਠ 'ਉਹ ਕਲੀਸੀਆ ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨਾ ਮੈਂ ਪਸੰਦ ਕਰਾਂਗਾ' ਵਿਚ ਪਾਠ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਯਹੂਦੀ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੇ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਖੁਦਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਪਹਿਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦਗੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ (2: 42)। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2 ਅਤੇ 3 ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਯਹੂਦੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਹਰ ਹਾਲ ਵਿਚ, 70 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਹੈਕਲ ਦੇ ਡਿੱਗਣ ਤਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਜੋ ਅਜੇ ਤਕ ਸਨ, ਸਭ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ।²ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹੈਕਲ ਦੇ ਘੇਰੇ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ 6,00,000 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਸੀ।³ਹੈਕਲ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਦਾ, ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਲਈ ਯਹੂਦੀ ਪੁਰਖ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਖੇਤਰਫਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਇਹ 200 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸੀ। (ਇਸ ਪਾਠ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੈਕਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਹੈਕਲ ਦਾ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਵੇਖੋ)।⁴ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 55: 17 ਵਿਚ ਟਿੱਪਣੀ ਹੈ ਕਿ ਦਾਉਦ 'ਸੰਝ, ਸਵੇਰ ਅਤੇ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ' ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਦਾਨੀਏਲ 'ਦਿਨ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ' ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਸੀ (ਦਾਨੀਏਲ 6: 10), ਜਿਸ ਵਿਚ 'ਤਿਰਕਾਲਾਂ ਦੀ ਭੇਟ' (ਦਾਨੀਏਲ 9: 21) ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਯਾਜਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਲੇਲੇ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੰਦੇ ਸਨ (ਕੁਚ 29: 38-43) ਅਤੇ ਹਰ ਸਵੇਰੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਧੁੱਪ ਵੀ ਧੁਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ (ਕੁਚ 30: 1-10)। ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਧੁੱਪ ਧੁਖਾਉਣਾ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਲੋਕ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ (ਲੂਕਾ 1: 8-10)। ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ; ਸਗੋਂ ਠਹਿਰਾਈ ਹੋਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਦੂਜੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਮੰਨਦੇ ਸਨ।⁵ਉਸ ਸਮੇਂ ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਲਈ ਉੱਥੇ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਥਾਂ ਸਨ; (1) ਅਮੀਰਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਤੇ (ਲਾਜ਼ਰ ਵਾਂਗ), (2) ਮੁੱਖ ਰਾਹਾਂ ਤੇ (ਬਰਤਮਈ ਵਾਂਗ), ਜਾਂ (3) ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਨੇੜੇ (ਇਸ ਆਦਮੀ ਵਾਂਗ)। ਦਾਨ ਦੇਣਾ ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸਲਾਹੁਣ ਯੋਗ ਕੰਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਬੰਦਗੀ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਸੀ।⁶'ਭੀਖ' ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਕੰਮ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮਦਦ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।⁷ਮੰਗਣੇ ਨੂੰ ਅਸਲ ਹੈਕਲ (ਉਹ ਭਵਨ ਜਿੱਥੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਪਰਮ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਸੀ) ਨੇੜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਹੈਕਲ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਬਾਹਰ ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਲਈ ਵਧੀਕ ਥਾਂ ਹੋਵੇਗਾ।⁸ਆਇਤ 7 ਧਿਆਨ ਦਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ 'ਉਹਦੇ ਪੈਰ ਅਤੇ ਗਿੱਟੇ ਵਿਚ ਸੀ।' ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਗਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਜੋੜ ਨਹੀਂ ਬਣੇ ਸਨ।⁹ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ ਤੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।¹⁰ਮੈਨੂੰ ਗਲਤ ਨਾ ਸਮਝੋ, ਮੈਂ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਦੀ ਦਿਆ ਅਤੇ ਤਰਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਉੱਥੇ ਸੈਂਕੜੇ ਅਪਾਹਿਜ ਮੰਗਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਖ਼ਾਸ

ਮੌਕੇ ਤੇ ਇਸ ਖ਼ਾਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੁਝ ਖ਼ਾਸ ਹੀ ਕਾਰਣ ਹੋਵੇਗਾ।

¹¹ਉਹਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਵੇਰੇ 8:30 ਵਜੇ ਤਕ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ 'ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦਾ ਸਮਾਂ' ਸਵੇਰੇ 9:00 ਕੁ ਵਜੇ ਦਾ ਸੀ। ¹²ਵਕ੍ਰਿਆਂ ਤੋਂ ਕਈ ਮੰਗਤੇ ਅਮੀਰ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਆਦਮੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਚੰਗਾ ਹੋ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਗਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਹਦੀ ਰੋਜ਼ੀ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਉਪਯੋਗੀ ਢੰਗ ਬੇਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ¹³ਮੰਗਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਰਸਯੋਗ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ¹⁴ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਉਸ ਲੰਗੜੇ ਨੂੰ ਕੌਣ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਿਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹਦੇ ਦੋਸਤ ਹੀ ਲਿਜਾਂਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਮੰਗਤਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਦੇ ਅੱਡੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਦਿਨ ਡੁੱਬਣ ਤੇ, ਇਹ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਵਸੂਲਦੇ ਹੋਣ। ¹⁵ਜਿਸ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਉਹ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਕੋਲੋਂ ਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹੀ ਲਗਦਾ ਹੈ। ¹⁶ਮੰਗਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕੁਝ ਬਚਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਿੰਨਾ ਕਮਾਇਆ, ਉਹ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਰੋਜ਼ ਖਰਚ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ¹⁷ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਵਿਚ ਅਤੇ ਵਚਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ' ਲਗਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ (6:4), ਇਸ ਲਈ ਰੋਜ਼ੀ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ (2:45)। ¹⁸ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਬਿਰਤਾਂਤ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 3 ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਵਿਚ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 14 ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਣ। ਪਰ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਵਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਫਰਕ ਬਿਰਤਾਂਤ ਹਨ। ¹⁹ਚਮਤਕਾਰੀ ਚੰਗਾਈ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਆਦਮੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਾਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਕਪਟ ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਕਲਾਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਆਦਮੀ ਬੀਮਾਰ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਰਣ ਉਹਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ। ²⁰ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਹੋਣ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਈ ਵਾਰ ਨਹੀਂ। ਕਈ ਵਾਰ ਹਰ ਸੰਕੇਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਭੋਰਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋਰਕਾਸ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 9)?

²¹ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਤਰਸ ਦੇ ਦਿਲਾਸੇ ਤੋਂ ਲਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਰਸੂਲ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਲਿਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਸੀ। ²²ਸੱਤ ਯਹੂਦੀ ਸਿਆਣਿਆਂ (ਝਾੜਫੁਕ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ) ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਸੋਚਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਭੱਜਣਾ ਪਿਆ ਸੀ (19:13-16)। ²³ਉਹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪੈਂਟੀਕੋਸਟ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ²⁴ਵੈਦ ਲੂਕਾ ਸਾਨੂੰ ਰੋਗਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ²⁵*Psuche* 'ਪ੍ਰਾਣ' ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਆਮ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਪਰ ਇਹਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਮਨ' ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ 'ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ' (psychology) ਅਰਥਾਤ ਮਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਲਈ। ²⁶ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਥਨ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਰਗੀ ਸਮਰਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਸੀ। ਅਰੰਭਕ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਤੇ ਬਹੁਤਾ ਹੀ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ ਦੀ ਪੱਤਰੀ) ਅਤੇ ਜਿਸਮਾਨੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਲੋੜਾ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਬੀਮਾਰ ਹੋਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਬੀਮਾਰੀ ਵਿਚ ਵੀ ਕੁਝ ਗੁਣ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 119:71)। ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੂਹਾਨੀ ਸਿਹਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਹਿਮ ਹੈ, ਜਿਸਮਾਨੀ ਸਿਹਤ ਨਹੀਂ। ਅੱਜ ਵੀ ਮਸੀਹੀਅਤ ਵਿਚ ਹਰ ਗੱਲ ਦਾ ਸਥਾਈ ਮੁੱਲ ਹੈ। ²⁷ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਖ਼ਬਰ ਫੈਲ ਗਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ 4:1-4 ਵਿਚ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ। ²⁸ਲੂਕਾ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਹਰ ਗੱਲ ਕਿੱਥੇ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਘਟਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ। ਜੇ ਪਹਿਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਕ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ²⁹ਮੈਂ ਉਸ ਮੰਗਤੇ ਨੂੰ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹਦੇ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ, ਯਾਨੀ ਉਹ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਫੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੂੰ ਵਡਿਆਈ ਦਿੱਤੀ

ਨਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ।³⁰ ਲੂਕਾ ਇਸ ਨੂੰ “ਦਲਾਨ ਜਿਹੜਾ ਸੁਲੇਮਾਨ ਦਾ ਸੱਦੀਦਾ ਹੈ” ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸੁਲੇਮਾਨ ਦੀ ਹੈਕਲ ਦਾ ਮੂਲ ਭਾਗ ਸੀ, ਪਰ ਇਹਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ‘ਚ ਇਹ ਸਬੂਤ ਬਹੁਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

³¹ਇਹ ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ।³² ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਚੰਗਾਈ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਕਥਿਤ ਚੰਗਾਈ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਫਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਲਈ *ਪਹਿਲਾਂ* ਮੇਅਜਜ਼ੇ ਹੋਏ; *ਫਿਰ* ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਅੱਜ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਦਾ ਮਕਸਦ ਚੰਗਾਈ ਸਭਾਵਾਂ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; *ਫਿਰ* ਚੰਗਾਈ ਸਭਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਵਕਤ, ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਅੱਜ, ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਗਾਈ ਬਹੁਤੀ ਅਹਿਮ ਹੈ।